

CONRADI
JOHRENI
PHIL. ET MED. U. DOCTORIS,
HARUMQUE IN ACADEMIA HASSO-
SCHAUMBURGICA Quæ est RIN-
THELII AD VISURGIM PROFESSORIS
PUBL. ORDINARIJ

PRAXEOS
CHYMIATRICÆ
Sectio Secunda.

RINTHELII;

Ex officina SEILERIANA,
M DC LXXVIII.

PRÆFATIO

ad Lectorem,

EXhibeo hic tibi
Candide Lector
praxin meam chy-
miatricam diu pro-
missam, nec tamen
adeò omnib⁹ nume-
ris absolutam, ut ab-
solvere quidem con-
stitueram, Effecere
c illud

illud non solum va-
rii in praxi & institu-
endo labores, sed &
varia, quæ me tetigere
mala domestica : His
interim frueri & æqui
boniq; consule. Scri-
psi pleraque ex men-
te *Paracelsi*, quem, u-
bi sibi contradicere
videtur, conciliavi,
non verò ac si in eius
verba

verba juràssem , fed
ut ostenderem, indi-
gnè illum à quibus-
dam recentioribus
corripi, quos tamen
nec suâ laude priva-
ri volo, cùm non mi-
nimam in medicinã
nostrâ accendant fa-
cem: Quodque ip-
se expertus sum ad-
didi, verùm non o-
mnibus placiturus,

c 2 fed

sed candidis & bonis,
cum videam multos,
quibus ringetur ma-
ledicum os, Hoc ta-
men mihi persuadeo
multa exiguo huic
inesse libello, quæ u-
tilissima usu compe-
ries, vale & fave.

GALENO sua laus: mor-
bos feliciùs arcet
Spagyriam è nostro corpore
docta manus.

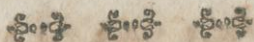
Id factis monstrat noster JOH.
RENIUS, atque
Quem bellè scripsit, com-
probat hicce liber.

In honorem

Excellentissimi Experientissimique
Domini Auctoris Collegæ
sui conjunctissimi apposuit

I. O. HENCKELIVS
S. Th. D. & P. P. ho-
diè Acad. **RECTOR.**

Sci.

Scire Tuum nihil esse putas, Col-
lega Iohreni,
Alter res Medicas Te nisi scire
sciat.

Hinc varios variè quàm possis pelle-
re morbos,

Cui methodofaveas, hæc tua Pra-
xis habet.

Sic scriptis alios pergat Tua Musa
docere!

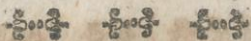
Nomina tunc pariet non moritur-
ra Tibi.

Ita

Affectum declaraturus Dn. Collega
amantissimo properante calamo
acclamat

MATTHIAS TILINGIUS,
Med. D. ejusdemque Facul-
tatis in Universitate Hassio-
Schaumburgica Professor Pri-
marius, Archiater Hassiacus,
Sacri Romani Imperii Aca-
demix Naturæ Curiosorum
Zephyrus.

Qui

Qui Trismegisti * discipu-
lus simul
Vindexque sollers, cui dedit
arduo

Hippocratis subtile sacra
Ingenium superare nisu,
Cui Terra mater viscera debi-
tos

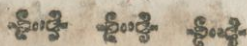
Confert in usus, cui sua scrinia
Natura pandit, cui fideli
Servitio famulantur herbe.
O macte victor, splendidus
hostium

Tam tetricorum! jam pede
supplici

Prosternitur periculosi
Colluvies furi osa morbi.

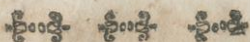
Te

* Paracellsum intellige, qui Trismegistus
Germanus audit.

Te pestis horret, Te timet a-
rida,
Amice, febris, vindice Te fugit
In famis Hydrops calculus-
que,
Ac hypochondriaci furo-
res,
Hic ulcerosus repperit uberem
Pulmo medelam, hic & pene-
tralia
Levamen invenere cordis,
Hic cerebri sinuosa moles
Solatiorum materiem capit.
Congratulantum jam videor,
mihī
Audire membrorum cate-
nam;
Lingua Tuis animata scri-
ptis
Secura morbi pro meritis Tibi
Molitur hymnos, & Tua splen-
didè

Com.

Commendat ac credit, fi-
deli

Nomina non peritura Fa-
mæ.

At hæc paratam iam Tibi buc-
cinam

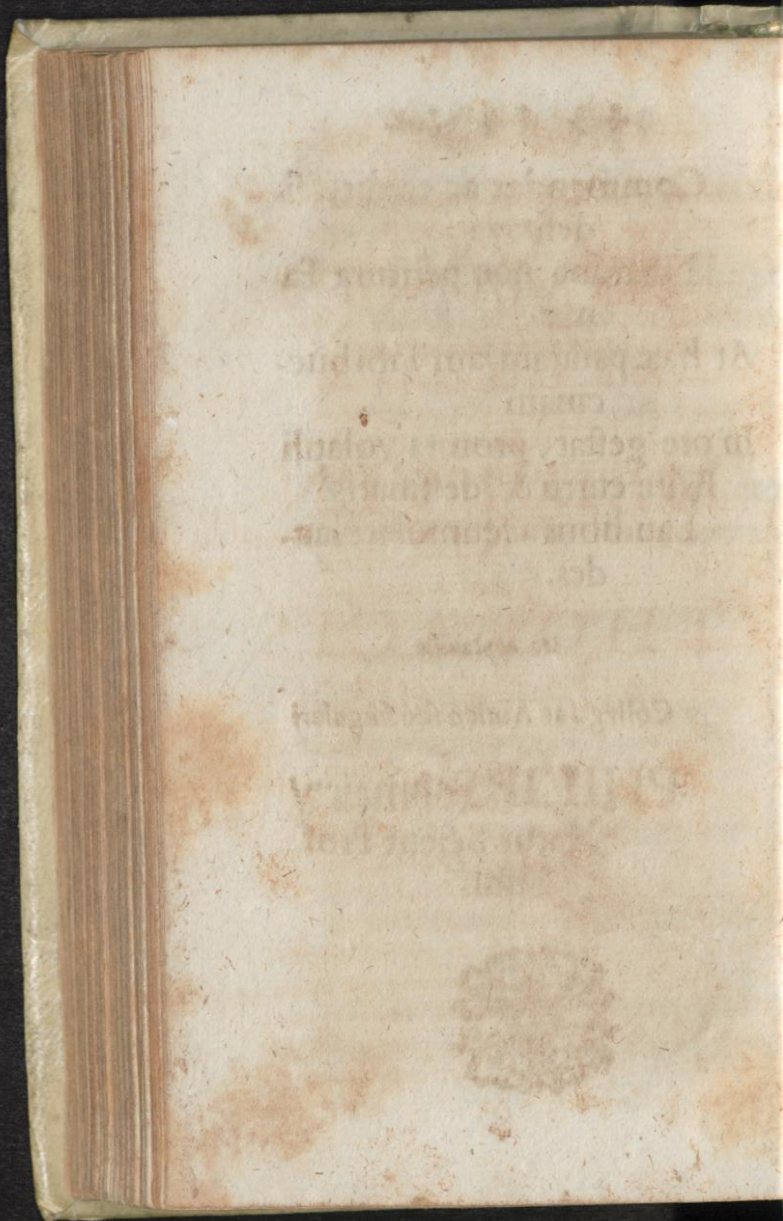
In ore gestat, prompta volatili
Exire curru & destinatis
Laudibus accumulare lau-
des.

Ita applaudite

Collegæ ac Amico suo singulari

PHILIP Lohmeier/
Natur. Scient. Prof.
Publ.

Praxeos
CHYMIATRICÆ
 SECTIONIS
 SECUNDÆ

De
MEDII VEN-
TRIS
seu
THORACIS
 AFFECTIBUS.

Cap. I.

De

Anginâ.

UM fauces tumore
 præcluduntur ut respira- *Anginâ.*
 re ac deglutire nix liceat,
 indeque tum cibi & po-
 tus aërisque necessari-
 as prohibeatur usus, vel ab angendo
 vel

Notha
&*Exqui-
sita.*

vel à Græco verbo *ἄγχειν*, quod
 Latinis *strangulare, suffocare & ange-
 re* significat, ANGINAM dicunt.
 Quæ communiter dividitur in notham
 & exquisitam. *Notha* est faucium tu-
 mor ex malâ digestionem & cruditate fe-
 rre citra ruborem, sine febre & inflamo-
 matione, aut saltem exiguis. Hanc
 Galenici à Catharro fieri volunt cum
 tantam mucii copiam, quam non aliun-
 de, quam à cerebro provenire crede-
 bant, vel spissiore in ore decumbere
 vel tenuiorem profuere viderent, non
 advertentes faucium meatum præclu-
 sum laticem salivalem diversi juxta fer-
 mentum suum saporis & consistentiæ
 ex ductibus salivalibus profluentem
 non admittere. Ad notham refertur &
 ea quæ ex luxatione vertebrarum collis
 & quæ ex assumptione Solani somniferi
 faucium astrictione contingit, *Exquisi-
 ta*, de quâ proprie hujus loci, est inflamo-
 matio faucium cum febre continuâ &
 acutâ tumoreque fauces coarctante, re-
 spirationem & deglutionem impediens.
 Paracelsus vocat *Prunellam* vulgò *Dâ
 Breüne* Lib. 2. de Tartaro tract. 2.
 cap. 5. pag. m. 431. *Prunella est passio
 Principalis cum paroxysmo proprio, exi-
 stens in caloribus, ducens originem ex sa-*

libris

Cap. I. De Anginâ. 209

libus vitriolatis, contra regionem propriam & ipsam naturam pugnant, una de speciebus Pleuresis, & pestis, cum calidibus vitriolatis. In hac definitione causam prunellæ, quæ Galenicis Catharri seu fluxus calidi & biliosi soboles est, sal vitriolatum dicit, quod contra regionem propriam præter naturam in hepate restagnat, cum per urinam debebat expelli illudque vitio Tartari, unde sulphur sanguinis transplantatur vitiosâ fermentatione & putrescit, ubi se ab yleido separat & accendit, transit enim de corpore in aërem i. e. volatilifatur, ascendit ad collum, accendit & tumorem conciliat. *vids Paracelsi. lib. 2. de Tart. tract. 2. cap. 2. pag. m. 424. & 425. it. cap. v. pag. m. 431.*

Causa prunella)

Signa est. *loc. ult.* in expositione textus pag. m. 432. enarrat. Prunella) signa ejus sunt, quod primò in faucibus & linguâ rubedo venit, postea niger color. Tertiò *als legen Kohlen auff der zungen und vverden Blätterlein auff der lingua* & duo tres colores sunt vera signa prunellæ, reliqua signa sunt ut in Pleuresi & peste.

Curatur Angina venæseleccione & educatione sub linguâ; instituitur autem illa rectè in brachij venâ, præsertim in principio

Curatio

○

capio

cipio morbi, vid. *Hoef. in Heracle me-*
dieo. Horst. oper. tom. 1. pag. 336. quest.
15. & tom. 3. pag. 49. quest. 4. Riveri-
us in Praxi lib. 6. cap. 7. de Anginâ
pag. m. 293. Pro extremo remedio
commendat venarum jugularium se-
ctionem, cujus etiam felicem successum
testantur Trallianus lib. 4. cap. 1. & Za-
cût Lusitanus observ. 89. l. 1. Prax. 1.
admirand. Quod si autem robur & vi-
res patientes ferant præmitti poterit
Vomitorium ex aquâ benedictâ Rulandi,
præsertim si febris urgeat. Quod si au-
tem vomitorium locum habere nequeat,
ad specifica statim recurrendum. Hart-
mann. in prax. pag. m. 130. Gargarisma-
ea primum hic sibi locum vendicant,
& si æger gargarizare nequeat siphunculo
injiciendus est gargarismus. Fiant au-
tem hi ex aquâ plantaginis, prunella, pa-
paveris rhoados cum spiritu Tartari &
enodyno minerali, quod vulgò lapis pru-
nelle dicitur, mixtis. Laudant alii non
sine ratione salem urina, indeque non
immeritò, a quibusdam uvina pueri sani
adhibetur. Et Canis sterco, (quem qui-
dam per triduum ossibus nutrire volunt)
byrundinum, columbarum, capra, item,
fel auferis, tauri, cinis seu sal byrundi-
mms

Cap. I. de Anginâ. 212

vasura a dentis apris & e. in gargarismate aut
linimento juvant, quia sunt naturæ al-
calicæ facileque sulphur sive acidum san-
guinis putridum absorbent. Paracel-
sus loc. cit. curam Prunellæ auspiciari
jubet sicut pestis, in hac autem præstans
gargarisma præscribit in tractat. de pe-
stilentia an die Stadt Steyrzingen, pag. m.
378. quod repeto. So aber, inquit, die
Bräune gemerckt vwürde. (so gemei-
niglich mit leuffi) so nimb sechs oder
acht lebendige Krebs, und drey oder
vier hand voll hauswurcz, die stos in
einem mörsel vwohl durch einander
und druck den Safft heraus. Mit dem-
selben Safft soll mann die zunge scha-
ben u. waschen auff das beste so man
kan und ein vwenig darvon zu trin-
cken geben. Also v wird die Breune ge-
nommen; Quod si autem illa, dicit in
expositione textus de curâ prunellæ lib.
2. de Tartaro, tract. 2. cap. 7. pag. m. 432.
juvare non posset, sequitur compositum
ut est in textu. * Zungen schaben mit einem
tuch, es sey Schaylach oder anders, semper
gargarisare & rursus schaben, iterum ein
trunk post horam und schaben. Materia
mus hinweg geschabet vverden, quia fa-

cit mortem in linguâ, ideo *schaben* usque dum sanguis etiam exeat, nihil nocet.

* *Compositio Diaprunellæ.*

Rec. Aquar. Prunell. lb. j.

Laudani puri ℥℞.

*Misc. Fiat haustus secundum cobob,
& gargarismus cum mundificatione
lingue & est ultimum medicamen
in prunellâ.*

Quidam verò cultrum, quo lingua radenda ex ligno *falscis* vel *hedera* conficere jubent, quod non contemnendum censeo. Ego feliciter sequenti utor gargarismate.

Rec. Aq. plantag.

Prunellæ ana lb. ℞.

Succi sedi maj. ℥iij.

Spir. sal. Armoniaci ℥ij.

Misc. F. Gargarisma.

Et *Campora* in Gargarismis vires præcellentes obtinet. Not. Anodyno minerali sive lapide prunellæ, quem angina-

Cap. I. de Anginâ. 213

ginarum remedium agnoscit & ipse Hel-
montius lib. de flat. pag. m. 343. No. 62.
si in collutionibus, uti velis, non confi-
citur cum sulphure, sed ℞. Salis Nitri lib. j.
cujus particulas pedetentim in cruci-
bulum bene candentem injice, alias o-
ptima materia exilit, nec hoc modo i-
gneitas salis nitri aufugit, sed remanet,
quod alias in communi preparatione
fieri solet cum sulphure, salem Nitri
liquefactum post in lapidem effundit
et usui adhibeto.

Anody-
num mi-
nerale.

Quod si autem his neque resolvatur
neque suppuretur tumor faucium, sed
induretur, utere emplastro emolliente
& maturante, quale est Riverii com-
positum in Praxi lib. vi. cap. 1. pag. m.
295.

℞. Rad. Alibea
bryonia
Cucumer. agrest. ana ℥j.
fol. malv.
Parietar.
Origani
Centaur. min. ana mj.

0 3

Cap.

214. Prax. Chym. Sect. II.

Caricar. ping. par. vj.

Sem. lini

foenugrac. ana ℥j.

Coquantur, pistentur, & per se-
taceum trahantur; deinde
adde.

Pulv. Hyrund. combusti.

Stereoris Canis ossa rodentis
ana ℥ij.

Sulphuris viv. ℥j.

Butyri rec.

Axung anat. ana ℥j.

Olei Anethini ℥ij.

Fiat Cataplasma.

Nec peccabis si huic composito gum-
mi ammoniacum l.a. addideris. Si verò
his tumor ad suppurationem perveniat
& per abscessum rumpatur, ulcus ab-
stergentibus mundandum & probe de-
tersum consolidandum erit.

CAP.

CAP. II.

De

Pleuritide.

Pleurefis sive Pleuritis consideratur vel in latiori significato vel in strictiori. Latè est inflammatio membri alicujus principalis cum putredine indeque febre acutâ; sive nunc pars illa per se, aut aliarum nobiliorum contiguitatem & viciniam Principalis dicatur. Unde *Paracelsus* cerebri, hepatis aliarumque partium pleuresin constituit. *lib. 2. tract. 2. cap. v. de Pleuresi & prunellâ. Strictè est inflammatio membranz pleuræ seu membranz thoracem intrinsecus succingentis, à sulphure impuro putrido & volatili, cum lateris dolore pungitivo, dyspnœâ, tussi & febre acuta, pulsuque duro frequenti & inæquali.*

Pleuritis quid.

Causam humorem seu sanguinem fervidum dicunt, verum qualis ille ex naturâ suâ sit non sufficienter explicant

Causa Galeni.

Ga-

Paracels.

Galenici; Et Severinus Danus a sanguine solùm inflammationem produci posse rectè nec sine ratione negat, nisi prius in eo semina inflammationum delitissent. Hinc Paracelsus causas morborum altius investigans massam sanguinis accensam causam immediatam quidem non negat, profundius tamen nec minus apertius morbi hujus incunabula explicat. Eundem verò ferè pleuresis cum prunellâ & peste, genericè scil. ortum agnoscit, cum *loc supra citat. pag. n. 430*, dicit. *Pleuresis est morbus inclusus in membris Principalioribus; locum habet in regionibus illorum ex oppilatione Tartarcâ sine resolutione vel per resolutionem & est passio aërea de corpore reducta in corpus, ex sale ogertino, ex speciebus pestis & prunelle.* Ast specificè ab iis distinguit pleuresis, quod sit ex sale Ogertino i. e. auripigmento ab yleido separato & exaltato, ut prunella ex vitriolo, pestis ex arsenico. Separatum verò ab yleido est esse privatum aëre interno seu spiritu animali, qui fluidâ suâ labiliq; substantiâ, temperare debebat ogertinum illud in Tartaro præexistens sulphur sive acidum, quod unum idem.

Cap. II. De Pleuritide. 217

demque. Quando nunc aër ille inter-
nus seu spiritus, (nec hunc si lympham
dixeris peccabis, lympa enim nihil
aliud est, quam spirituum animalium
materia, aut aër coagulatus, & aër con-
trà nihil aliud, quàm resoluta aqua) per
oppilationem à Tartaro à libero motu
prohibetur, restagnat, putrescit, con-
sumitur & a corpore i. e. formâ lym-
phae, in solum aërem resolvitur, sicque
separatur sulphur ab yleido; ad hæc se
ogertinum illud sulphur sive acidum,
quod in Tartaro præexistebat separat
& cum resoluto yleido sive aëre, quem
in naturam suam transplantat, iterum
miscetur * ascendit & pro specie suâ
morbum producit, ut in præcordis
pleuresin. Hinc Paracelsi, lib. 2. tract. 2.
de Tartaro cap. 2. in expl. text. Ylei-
dus est aër elementalis, in nobis est spi-
ritus, qui transire debet per omnia
membra. Wie in einem ey das beür-
leins ist, ita debet yleidus transire per o-
mnes poros: qui si obstruuntur tunc
morbi sequuntur. Oppilatur autem aër,
si in istâ regione materia est, ut Tarta-
ri, si in illâ consumetur & transit de cor-
pore in aërem, aër solum fit: Ille aër
facit postea pestem, pleuresin & pru-
nellam.

Hoc

* Hoc est, de corpore reductum esse in corpus, ut in textu supra citato Paracelsi.

Dicit autem Paracelsus ex sale operetino; Non quod intelligat solum ejus alcali, sed totum compositum, uti vitriolum & arsenicum dicuntur salia, licet acidum sive sulphur copiosum & potens in se contineant. Studio supra dixi & jam dico acidum & sulphur esse unum idemque reale, cum easdem habeant affectiones & proprietates, ut videas, nec Helmontium re discrepare, licet se diversa solidioraque scripserit imaginetur, cum dicit *tract.* cui titulus *Pleuræ sursens*, omnem aciditatem venis hostilem esse, propter metum coagulationis, si enim cruor coagularetur, partium nutritionem fieri non posse, pleuritidem verò nihil aliud esse, quam aciditatem conceptam in archæ, qui si eam deponat in cruorem venæ cavæ hæcque in costarum carnem, statim fieri pleuritidem, cum cruor, qui ad alimentum pleuræ in fieri sit, aciescat. &c. Jam L. B. sincerè absque præconceptâ opinione judica, num Helmontius *loc. cit. No. 11. & 12. pag. m. 318. & 319.* & sectator ejus Grembsius *lib. 2. cap. 1. No. 65. pag. m. 151. Suffici-*

Causa secundum Helmont.

quod Paracelsus in re non contradi-
cit.

Cap. II. De Pleuritide. 219

Scientem causam habeant inveniendi in Paracelsi manes, qui non solum materiale sed & formale causæ satis accuratè explicat. Quis enim negabit salis ogerfino sive auripigmento acidum? quis negabit Auripigmentum arsenicūve hominem particulis suis interimere acidis, corrosivis & sulphureis, coagulando aciditate suā massam sanguineam. Credo etiam quod Helmontius quem aliās magni æstimō, Paracelsi scripta aut obiter tantum perlegerit, aut intelligere noluerit, quæ de coagulatione Tartari, cap. 9. libr. von Tartarischen Kranckheiten, expressè scribit, fieri nempe illam per spiritum salis, quid autem Spiritus salis aliud quam acidum? quod & ipse Helmontius non solum in sale communi, sed & in vitriolo, alumine arsenico & cæteris ita dictis salibus fatebitur.

Signa sunt: Paracelsus lib. 2. tract. 2. de Tartaro cap. v. de Pleuresi. *Signa.*
mor corporis cum frigido & calido sine pluralitate, faciei discoloratio, membrorum debilitas & inquietudo, calor finalis ascendens, punctura capitis & laterum & in præcordiis & sub thorace: & ubi passio vel dolor, ibi

ibi regio morbi. Sed & non raro dyspnoea, tussis & expulio cruenta adest.

Curatio.

Curatio perficitur I. vomitoriis; Præstat *Aqua benedicta Rulandi* ex Croco metallorum, antimonio nempe & sale Nitri philosophice calcinatis factâ, quam multis Quercetanus in *Pharmacop. dogmat. restitutâ* laudat in curatio-
ne pleuritidum: Nec minoris efficaciz erant *Crocus metallorum absynthiacus Mynsicht.* vel per se à gran. iij ad vj exhibitus, vel quod melius monente ipso auctore, si totidem grana per noctem in vinalbi Rhenani unc ij. Aq. cinnamomi Drachm. ij infuderis, manè colentur & vinum clarum abjecto croco, calidè bibatur. Item *Tartarus Emeticus* ejusdem auctoris à gran. iij ad vj. Ego vix gran. iv. Præsertim si recens factus, transcendendo. Crollius commendat *Mercurium Precipitatum*, sed quo ego libentius superfederem cum tutiora dentur. Adhæc 2. vena secetur, si plethora jussierit, quando autem symptoma ea adèò urgeant, præmitti potest venæsectio. Quamvis pleuritidem venæsectione curatam sæpius tabem aut reci-
divam

Cap. II. De Pleuritide. 221

divam anniversariam post se reliquisse
observaverit Helmontius, verum venam
secare ex prudentis medici iudicio stare
debet, non penitus rejicio & plures etiam
sine venesectione, tempestive ex-
hibito diaphoretico ex salibus volatili-
bus &c. feliciter sanavi. Clysteres ve-
ro & purgationes nec Helmontius nec
Paracelsus approbant. Sed dentur 3.
Diaphoretica, quæque acidum corri-
guat & cruorem coagulatum resolvunt,
ut rectè Helmontius asserit *loc. citat.*
Sunt autem ea Alcalicæ naturæ & sa-
le volatili turgida, contra Acida vitan-
da, quia pectori inimica, coagulatio-
nemque cruoris adaugent. Quod si
autem Sulphura metallorum & mi-
neralium fixa quid conducunt, alio
nomine alioque respectu id faciunt.
Non igitur in curatione te destituent
Antimonium diaphoreticum, à scrup. j.
ad; Drachm. s. *Bezoard. minerale* à
scrup. s. ad scrup. j. *Lac. sulphuris* ad
ʒb. *Anima vitrioli Myns.* à gran. v.
ad viij. *Nitrum Animoniatum*, *Col-
cothar* sive *sal vitrioli* post destillatio-
nem spiritus ex capite mortuo extra-
ctum, *Rasura dentis apri, priapi Cer-
vi*

222 Prax. Chym Sect. II.

vi vel zauri, Mandibula Lucij piscis
 ppt. Ossa de corde Cervi ppt. Laudanum
 opiatum à gran. iij. ad vj. Flores salis
 Armoniaci, Corall. rubr. ppt. Sal. Cornu
 Cerv. Urina. succin. volat. zile, Spir. Salis
 Armoniaci, C. C. Balsamus mumia, Suscus
 cichorei sylvestris, flores sambuci, papaveris
 Rhæados, Carduus benedictus, Carduus
 Maria, Herba bellis &c. Ex compositis sunt
 species & pulveres pleuriticæ Mysicæ. quos
 vide apud eum sect. v. de spec. & pulv. Serenissimi
 & Celsissimi Principis Wilhelmi Sapientis
 Hassiæ Landgravij &c. &c. hoc experimentum
 tuisse perhibetur,

R. Unicornu

Corn. Cerv. ust.

Perlar.

Corall. rubr.

Ocul. cancr.

Luctj

Lap. percar. ana ʒj.

M. F. Pulvis. Dosis quantum ij
 vel iij cultri cuspidibus capi
 potest

Cap. II. De Pleuritide. 223.

potest, in aqua prunorum
tylvestrium. *Petrus in Nosolog.
Libr. 1. diss. 14. pag. m.
275.*

Helmontius *loc. sapius citat.* Potissimum laudat *cruorem hirci*, non quidem venalem: sed, ait ille, hircum suspendo cornibus alligatisque pedibus postremis ad cornua, ablectis testibus castratur. Cruor inde emanans, usque in ejus mortem, excipitur, & siccatur. Et a venali cruore (qui nil nisi ovillus est) dignoscitur, quod venalis facile teratur, ejusque pulvis sit puniceus: hircinus autem verus difficillime & tardissimè teritur, estque piceæ coloris pulvis illius. Contritio autem tam molesta est, non quidem ob sui lentorem: sed propter meram & incredibilem duritiam. Hunc hirci sanguinem sæpius Jacat & in clibano tostare contritumque drachmæ pondere pleuriticis præbet. J. B. du Hamel libr. de affect. corp. scribit nullum penè esse remedium, cui omninò confidere debeamus & ex viro quodam clarissimo, se audivisse quod frustra id remedij adhibuisset. Ac D. Boyle, qui Helmontium aliqui

facis

pag. m.
310.

224. Prax. Chym. Sect. II.

fatis sincerum putat, tamen fatetur non semper, quæ adversus pleuritidem ille commendet remedia, aut sibi aut amicis, qui ea adhibuerunt, cessisse. Id nihilominus, quod ex rustico quodam accepit, non spernendum videtur, ster- cus videlicet equi vino albo aut cerevisiæ infusum, tum expressum.

Petrus Johannes Faber in *Panchymico suo libr. de Curationibus variorum morborum*, se desperatam pleuriticam curasse ait, exhibito *Arca- ni sanguinis humani & Cinnabar. Antimon. ana ʒʒ. in ag. Cinnamomi ʒj.* bis reiteratâ dosi, applicato super latus dolens *Emplastro diasulphuris Rulandi*, quod ex Cera, Co- lonboniæ æqualibus partibus & semî parte Myrrhæ & æquali omnium pondere Balsami sulphuris, ut in sufficientem emplastri consistentiam reducatur con- sistit. *Arcanum autem sanguinis hu- mani* describit in *Palladio spagyrico Cap. 130. m. 762. & 763.* his verbis.

Arcanum Sanguinis
humani.

Primo

Cap. II. de Pleurizide. 225

Primò, inquit, educitur sanguis ex corporibus animalium, in sufficiente quantitate, aut ex uno, aut ex pluribus corporibus, modo sint temperamento æquali & sano, deinde sanguis illè educus aërisque externi facultate concretus; temporis tractu in umbrâ arescere permittitur, ut humiditas superflua aquosa ad nutrimentum illius humiditatis radicalis apposita sensim evanescat. Quæ prima calcinatio dici potest, & si igne non fiat visibili, sed occulto, eo puta calore, per totum aërem sparso. Tum demum hæc materia optimè pulverisata, vasi vitreo, ad destillandum apto, cucurbitæ vitreæ scil. indenda est, & capitello ipsi apposito juncturis quam optime clausis, levissimo cinerum igne pellenda est hæc materia ad capitellum, quæ primò in formâ lactis, oculis ipsis sese ostendit. Secundò sal ChrySTALLINUS ascendit, lateribus capitelli affixus, ut cera fluens, summo perè tamen volatilis, quem segregare oportet, & benè custodire, ne pereat. Ultimòque ascendit oleum rubicundissimum novo capitello excipiendum, & illicò augendus est ignis, quantum fieri poterit, ut quicquid est olei ascendat, reliquumque in

*Arca
num san
guinis,
quomo-
do & quã
ratione
fiat.*

P

fun-

fundo remanens comburatur in cinerem albiſſimi coloris, tuncque perit, & frangitur cucurbita vitrea, nec unquam poteſt tantum ignis pati, quantum neceſſe eſt ad illam calcinationem. Unde conſulo omnibus, qui hoc arcanum tentare voluerint, ut poſtquam oleum totum aſcenderit, cineres, qui in fundo cucurbitæ vitreæ nigri coloris reperiuntur, extrahant, eosque reponant tiggillo terreo, ſeu crucibulo, fortiſſimo igne, per hebdomadam, in forno vitrario, aut ſimili, uſque ad illam albedinem calcinandos, hæc calcinatio ſecunda eſt ſed non adhuc vera & ultima calcinatio noſtra: nam ut ad eam perveniat ſal purus patet ut cera fluens Chryſtallinus optimi odoris, extrahendus eſt, ex cineribus illis albiſſimis, ſolutionibus, filtrationibus, & deſiccationibus communi viâ, & methodo, factis, toties reiterandis, donec ad illam puritatem, & ad omnia ſupra dicta puritatis illius mera judicia deducatur ſal ille precioſus, naturæ animalis theſaurus & veriffima theriaca. Poſtmodum ſal volatilis Chryſtallinus ut cera fluens, quatuor aut quinque ſublimationibus, à ſuis impu-
rita-

Cap. II. De Pleuritide. 227

ritatibus vindicandus, & unaquaque sublimatione vas sublimationis infernum mutandum. Aut illud idem perquam optimè detergendum antequam sal ascensus iterum solus in illo reponatur, & iterum scandat levissimo igne, ad supernum capitellum, donec puritatem quam maximam adipiscatur. Oleum etiam rubeum iterum destillationibus quam plurimis purificandum venit, donec rubini claritatem & splendorem acquirat, ac aliquantulam fixationem, in igne satis magno permanentem, & interim odorem gratissimum. Ultimò hæc tria certo pondere & mensura conjungenda sunt, salputa volatilis, sal fixus, & Oleum rubeum ignique levissimo, & continuo, per quam longissimum tempus commendanda, ut ignis actione continuâ & longâ in vase apto, & hermeticè clauso, tandem hæc tria figantur, & in ignis asperitate quiescant, fluant ut cera sine fumo, quod postquam factum reperitur, ipsa rerum magistra experientia, completa est, ultima nostra animalium calcinatio, seu humidi radicalis animalium coctio ultima, cui vita & sanitas vera inest, morborum omnium curatio, & totius naturæ ani-

P 2 malis

*Oleum
sanguinis
ut purifican-
dum.*

malis corporeæ purum & subtilissimum
vitæ fundamentum & basis. Fides & ve-
ritas hujus tanti arcani, ultra rationes
physicas infinitas, penes experientiam
est. Hæc ille.

*Cura se-
cundum
Paracel-
sum.*

Paracelsus loc. ult. citat. curationem
pleuritis ita tradit: Cura ejus duplex
est, ex Tartaro, & Syleto. Syletum
medicina composita ex tribus salibus.

Descriptio Diatartari.

*Diatar-
tarum.*

Rec. Tartari alb. ℥j. Aq. vitæ
℥ss. Granorum juniperi. Flor.
Gamandrea. Cichorei, ana unc.
iij.*

Reduc in aquam: Dosis ejus à drachm.
j. ad unc. ℥. in vino malvatico vel aquâ
de prunellâ, fiat pro cohob.

*in expositione textus. Ex vino optimo ru-
beo destillare man brandtwein & po-
stea aquæ melissæ accipitur ad æquales
partes & simul rursus destillantur, &
fit aqua vitæ, de qua hic loquimur.

De-

Cap. II. De Pleuritide. 229

Descriptio diamumiae.

Rec. Aq. predicta ℥j. Mumia. Dimu-
clara & electa unc. iiij. Aquar. mia.
pressi & mentha ana unc. s.

Fiat mixtura: Dosis drachm. s. ad
drachm. j. (al. ab unc. s. adj.) manè
& sero secundum cohob morbi.

Descriptio Syleti.

Rec. diamumia unc. vj. Salium Sylectum
gemma, Calothar, scissiana unc.
s. Aq. melissa, absynthij ana
unc. iiij (al. drachm. iiij.)

Fiat mixtura. Dosis à gran. vij. us-
que ad gran. xiv.

Compositum Syleti.

Rec. Trium salium ana unc. j. Tar-
tari utriusque ana unc. s. mumia
elect. drachm. j. Aqua melissa, Compositum
conserva buglosse ana q. suffi. tium ty-
cit. ti.

P 3

*is pro incorporatione, destil-
la per alembicum. Dosis à scrup.
j. usque ad scrup. IV.*

Cura Pleurefis quæ in regione Cerebri.

*Cura
pleurefis
cerebri.*

*℞. Laurini puri scrup. j. Olei de
musco gran. iiij. Camphora gran.
vij.*

*Fiant pilulæ cum aquâ de spica: Do-
sis à gran. vj. usque vij vel ix. secun-
dam cohob.*

*Cura ex-
terna*

*Cura specialis in pleurefi, quæ extrin-
secus valet, fit per unguentum de mur-
mentis cujus compositio talis est.*

*℞. Pingued. murmentorum unc.
iiij. olei lateris drachm. j. A-
mygdal. dulc. Laurini, ana
drachm. iij.*

*Fiat unguentum molle secundum ar-
tem, cum modico cere, quod admini-
stre*

Cap. II. De Pleuritide. 231

stretur loco dolemi & non cessa ungerere, donec punctiōnes desistant.

Hoc Paracelsi linimentum efficacissimum est & à variis authoribus probatum & præscriptum est, cui etiam addere poteris *ol. chamamel. & anethi stillatis.* item *Cera, & Balsamum mumiæ* hic autem est

Balsamus Mumia.

Rec. Mumia vera lbj. Pistillo ligneo in fibras contrusa forficeque incisa *Balsamum Mumia.*
in phiala longioris colli affunde olei olivarum & spiritus Therebinth. ad eminentiam trium vel quatuor digitorum: Digere vase hermeticè clauso in fimo vel balneo vaporis per dies 40. Deinde vase aperto materiam Cucurbita infunde, quam apertam in B. M. collocato pro exhalando foetore, post filtra per pannum Cotoneum & dissolutam in vase vitrea cum spiritus vini rectificati equali pondere tribus septimanis digere, quibus elapsis loco alembici cæci rostratum impone vase
♣

& spiritum vini abstrahelento igne,
remanentem Balsamum iterum filtra
& usui tam interno, quam externo
serua.

A Pleuritide quoque non raro; fit
Empyema sive materiae purulentæ in
cavitate thoracis aut vasorum pulmo-
nis collectio, d fficultatem respirationis
cum tussi sputoque purulento indu-
cens; quando nimirum sanguis coagu-
latus non dissolvitur neque per dia-
phoresin expellitur, sed in pus transit:
unde pleuritici empyeci evadunt, qui si
intra quadraginta dies per excreationem
aut per intestina aut vesicam, quò nempè
natura vergit, non expurgantur, tabe con-
sumuntur. Quod si autem materia a-
deo copiosa ut per dicta loca expurgare
non possit, sectio, administratur ad e-
mittendum pus. Ad locum autem
quod attinet ubi sectio administranda,
non parum discrepant docti: Hippo-
crates; Guido, Amatus Lusitanus &c.
sectionem institui volunt inter tertiam
& quartam costam; Fienus, Riverius
alique plurimi inter quartam & quin-
tam; Paulus Aeginetta, Vidus Vidius,
Fa.

Empyema
quid?

causa
causa.

Curatio
per se-
ctionem.

Cap. II. De Pleuritide. 233

Fabricius ab Aquapendente, Sennertus inter quintam & sextam, qui locus tutissimus videtur Paulo de Barbette in *Chyrgiâ cap. XV.* Nam, sectionem dicit, si altius instituas pericardium & inferius diaphragma lædetur. Schulteus verò in *armamentario Chyurgico part. 2. obs. 52.* In loco Hippocratis Paracethesi facta feliciter patientem restituit; Fit autem sectio, si unum supra dictorum locorum elegeris non ante neque post pectus, sed in latere, à sternone quatuor aut quinque digitorum latitudine interpositâ, notante P. de Barbette *loc. cit.* Sed vide hac de re ipsos auctores citatos aliosque chyrgos.

Secus ad puris maturationem & evacuationem promovendam conferunt, quæ suprâ in pleuresi, præsertim salia volatilia & oleosa: Item Decoctum ex *Herb. Prassii, Hedera terrestris, capill. vener. origan. scabios. scordii, Flor. Hypericonis & Rad. Helensi* factum. Nec satis laudari potest *Balsamus Sulphuris Therebinthinatus*, præsertim si modo sequenti illum composueris.

℞.

234 Prax. Chym. Sect. II.

Balsamus Sulphuris
Thereb.
comp.
albus.

℞. Bals. Sulphur. Terebinth. ℞. j. ℞.
Gumm. Ammoniac.
Galban.
Thuris
Myrrha ana unc. ℞.
Mumia unc. j.
Spermatis Cete drachm. iij.

Dissolve gummata & mumiama quantum fieri potest in spiritu vini rectificato & aromatizato & cum bals. Sulphuris Therebinth. confunde, post coque ad consumptionem spiritus vini vase aperto, cucurbita scil. tumque demum sperma Cete adijce, coque adhuc exigua morula, & post refrigerationem Balsamum deple, qui non solum in hoc sedes aliis morbis praestantissimum est remedium, ut experientia docebit.

Peripneumonia quid:

PERIPNEUMONIA nihil aliud est, quam pleuresis pulmonum, & a pleuresi vulgari tantum parte subjecta, alias neque causam neque remediis differt; Et signa sunt eadem, nisi quod in peripneumonia ut plurimum pulsus intermittens & non adeo vehemens sit dolor punitorius.

CAP.

CAP. III.

De

Asthmate.

Asthma est difficilis & laboriosa respiratio cum sibilo & stertore, modo cum, modo sine tussi procedens; à quâ dyspnoea & orthopnoea non nisi symptomatis crebritate & densitate ob causæ gravitatem differt: Est autem illa asthma leviore, hæc gravior, nam non nisi erectâ cervice in hæc respirare coguntur ægri.

*Asthma
quid?*

Galenici causam asthmatis pituitam viscidam pulmonibus in hærentem statuunt & quidem rectè, sed & nobis dabant, si idiomate usitato, præsertim si coagulata est, Tartarum dicamus: Quippe Fernelius dicit *lib. v. de part. morb. & Symp. cap. X.* Hunc humorem nempe pituitosum, quum non totus expuatur, reliquam bronchiis aut pulmonum cavis, in quæ subierit, firmi-

*Causa
Galenicæ.*

us inhaerescens, quam ut evelli possit, tempore magis magisque crassescere atque siccescere, dum vi caloris in vitream aut etiam in gypseam pituitam abeat. Illa verò pituita, inquit Riverius in *prax. med. lib. vij. cap. 1. de asthma*. si ad bronchiorum canales profluat, verum asthma cum stertore producit, si verò in pulmonum substantià vel in laxis arteriis subsistat asthma spurium generat sine stertore. Flatulentam quoque materiam agnoscunt Galenici, quæ asthma flatulentum producat, quale est in hypochondriacis. vid. Riverium citat. *loc. pag. m. 296.*

Paracels.

Paracellus lib. viij. *Paraphorum §. r. de asthma*, eandem cum Galenicis, inter alias occasionales, agnoscit materialem causam, ita enim: *Asthmatis species sunt ista: Pulmonis apostemata, regionum pectoris anthraces, ulcera, regionis vel pulmonis superfluum humidum, siccum, pinguedo, repletio & liquoris excrementa.* Quæ ita Porro explicat. Pulmo & regio pulmonis non debet esse oppilata sed debet esse pura, nec anthraces habere. Et quia pulmo semper debet dilatari & contrahi, igitur apo

Cap. III. de Asthmate. 237

apostema, si quod est, aut impedimen-
tum, statim se prodit, quod in reliquis
membris Principalioribus non fit. In
felle enim & cæteris apostema diu lati-
tare potest. Si in pulmone sunt ulce-
ra, virtus aperitiva procedere nequit,
foetet anhelitus. Anthrax venit cum
paroxysmo, cum pauco frigore i. e. ut
in schol. ad libr. paragraph. pag. m. 190.
explicat, cum tremore & febris. Si
pulmo est humidus, fit gravis, & hi
semper tussi laborant. Si nimium est
siccus, rursus non potest aperiri, tuss-
siunt, punctiones laterum sentiunt, do-
lor est ex siccitate. Si sanguis pulmonum
excrementa rejicit, obturat tubulos, &
spiramina pulmonis consistunt. Cum
phlegma jacet in bronchiis aër non po-
test penetrare fiunt anhelosi, & ubi re-
siccatur in cannulis, tussim facit perpe-
tuam. *Lib. autem. 3. Paramiri, de ori-
gine morborum ex Tartaro. cap. IV. A-
sthma & tussim ex tartaro pulmonum
oriri asserit. pag. m. 60. Lit. A. in aen-
selbigen adern reiniget die lunge,
das reine von den unreinen, und was
ihr nicht füglich ist, das wirffts hin-
weg. Solche scheidung kann der-
ma.*

magen nicht, sie kanns aber: Darum so befind sich ein besonder excrement in der lungen, das ist in seinen cannis so durchgehen, die allein sein magen sind, also geordnet von Gott, darinnen es sich pellicanirt und circulirt bis es dabinn komt. Dann verseht euch nicht anders, dann das ein jeglich glied ein sondern wunderbarlich seltsamen magen hat, wie dann die scientia ausweist, eufferlich in der bereitung, in welchem das reine vom unreinen zu scheiden unterstanden wird. Darum so nun der magen der lungen also ist, so erhalt er in ihm, was ihm zusteht, und wirfft das ander durch seine röhr aus zum munde: Vnd ist ein anders anders excrement, das allein in der lungen wird und sonst in keinem glied: dann besonder ist auch sein magen. Nun wisset aber das in solcher scheidung des reinen vom unreinen die lungen den Kabe gibe und den tartarum damit; Also soll der Tartarus

Cap. III. de Asthmate. 239

rus ausgeworffen vverden mit dem
excrement aer lungen, so aber das
nicht geschieht, sondern er scheid sich
hindan, und sondert sich vom excre-
ment, so bleib er an derselben staa
liegen, und stillstehen, und hencke sich
an, füllt die rörlein aus, die Cannz
vverden alle vveinstein, blätter, ge-
chiffert, getaffelt, oder granulirt sich
und bleib also da liegen. Nun ist
dieser Tartarus subtiler, dann der
in intestinis, oder in der harnstraf-
fen: Dann subtiler vviird er auch
gescheiden, aus der volatilität, in ei-
ne corporalität gezogen, denn da ist
gleich zu seines gleichen kommen,
daraus dann folgen auch andere
Kranckheiten: auch der Statt halben,
so die lung in amts vweis trägt und
find doch Tartarische Kranckheiten,
aber andere öffnung und vvirckung
haben sie. Als so der amt der lungen
ist, frey auff und nieder gehen, den
lufft zu emp angen &c. So vver-
den denn die strassen des lufftes ver-
hin.

hindert mit dem Tartaro, also daß vielerley Kranckheiten kommen, die von den ärzten etwan Asthma, Tuffis, geheissen werden, so doch allein Tartarum ist &c.

Hic vides amicissime lector: quod Paracelsus vocat superfluum pulmonis humidum, esse plegma tenue & serosum secundum Galenicos, quodque ille superfluū pulmonis siccum his esse phlegma coagulatum. Sic etiam Tartarus, si ita vocare libuerit, vel resolutus, vel coagulatus est.

causa an-
teceden-
tes.

Sunt verò causæ antecedentes, quæ vel pituitam à massâ sanguineâ in pulmonibus sepositam aut tenuem falsamque reddunt, aut coagulant. Helmontio ex duumviratu sunt: vid. tract. de asthma-
te & tussi pag. m. 291. No. 23. Paracelso particulæ salinæ, acidæ sive igneæ, quæ vel ex sulphuribus, vitriolis vel aluminibus, ex dulcibus etiam, quibus occultentur, prodeant: Item, si pulmo fervidus subitaneo in frigidetur frigore. vid. ejus lib. vander Bergsuche und Berg Kranckheiten tract. 1. cap.

3 pag.

Cap. III. De Asthmate. 247

3. pag. m. 64. Ubi inter Cetera:
Also vviſet auch von der lungenſucht, das ſie kommt von der Kraft der ſternen, durch auflöſung ihrer eigenſchaft, welche in dreyerley weg ſich in der lungen anſetzt: Auff Mercurialischer, wie ein ſublimirter rauch, der ſich coagulirt und wie ein Salz Geiſt, der ſich von der reſolution in eine coagulation coagulirt, und zum dritten wie ein ſulphur, der durch die reverbirung an die nebenwende geſchlagen wird. Zu gleicher vveis wie ihr ſehet, ein rein faß, zu herbeſtzeiten mit Wein angefüllt wird, der lauter iſt und anzusehen ohn alle corporaliſat der greifflichen coagulation: und aber im ausgang des jahrs, ſo der Wein wieder heraus goffen wird, ſo werden dieſelbigem drey ſpecies Mercurius, ſulphur und ſal, am ſelben faß angelegt gefunden, das Tartarum iſt. Also auch gleicher vveis, wie in dem wein iſt, das nicht darinnen geſehen wird, Also iſt auch

2

im

im chaos ein corpus, vvelches sich an die Lungen anhencke, als an sein Vas, und sich dabituminirt, vwie ein mucilago, in sein viscosität, nach vvelchem die coagulation angeht, vvelche materia der Lungsucht ist. Plura vide tract. loc. cit. 2. præsertim cap. 2. quæ legi merentur.

Asthma Flatulenta materia asthma causans, **vis flatu-** de quâ supra, ex pituitâ acidâ est, in **lenticar-** vapores & flatus à concurrente bile a- **safen** criori, in tenui intestino, resolutâ. vid. *Sylvium prax. med. lib. 2. cap. XXII. No. 24.* Sed est eadem materia, quæ Caduci,

Caduci acida vitriolata in vapores soluta, **pulmonis** unde & symptomata hypochondriaca, & suffocatio matricis extra locum à Paracelso ad genus Caduci referuntur vid. *hujus libelli sect. 1. cap. V. de caduco.* Et Helmontium, *loc. supra citat. pag. m. 92. No. 29.* libertate philosophicâ asthma caducum pulmonis nominare licet.

Curatio In Curatione asthmatis primus labor vomitoriorum est, & fieri potest aptè per aqua Nicoliana unc. j. quæ cum saccha.

charo in syrupum reduci potest, quod si autem illa non in promptu, *sal. vitrioli vomit.* ℞. aut aqua *Benedicta Rulandi*, aut *Tartarus Emeticus Mynsichti* substitui potest. Si alvus adstricta clysteribus erit sollicitanda, caveas verò purgantia præsertim in initio & quidem fortiora, quod experientia medocuit. Cum verò Paracelsus, præter superfluum in pulmonibus humidum & siccum, alias enumeret causas, E. gr. Pulmonis apostemata, regionis pectoris anthraces, ulcera &c: Utique illorum, si in causâ esse cognoveris, habenda erit ratio. Sed communissimæ priores sunt, quas ex ejusdem judicabis, ideoque præcipuè de iis agendum, & Paracelsus *libr. paragr. phorum viij. pag. m. 469.* curam dividit in *secam & resolutam* sive humidam. *Secund. Paracels.*

Asthmatis cura sicca est
ista.

Sicca vj.

Rec. Myrrhæ, Thuris, Alistæ muscæ
ana unc. j. Sulphuris vivi unc.
vj. Colcotharis, salis fusi ad me-
dium pondus, reduc per sublimati-

Q 2

82

244 Prax. Chym. Sect. II.

torium in pulverem. Dosis à
drachm. j. usque ad drachm. iij.
vel iv.

*Wenn man die Stück Posset und cum
sublimatorio aufzuecht, und vvas denn
oben ist, das ist materia bona. Huic
adde.*

℞ Hujus sulphuris unc. j. Croci o-
rientalis scrup. β. Mastich. drachm.
j. Omnia in pulverem redacta, mis-
ce. Dosis eadem est, quæ super-
rioris sublimati sulphuris est. Po-
terit etiam Hyssopi drachma addi.

resolva

Cura resoluta est hæc.

Elixir de Tartarò crudo: Essentia vi-
ni Estati & cum aquis separati à
carnibus suis.

In asthmate *ist auch* cura relaxatio-
nis, *welche* sicca resolviret, *das sie desto*
leichter è pulmone können ejicere *ver-*
den. Omne dulce liquefactivum. Item
conserva rosarum. Tartarus crudus ex
vino albo *ist allein* ingrediens ad pul-
mo-

Cap. III. de Asthmate. 245

monem & ad regiones pulmonis. Elixier id est fermentum. *VVo er in Elixier redigirt vviird, und purum ab impuro separirt. Impurum tartari est alcali. Mann soll den Tartarum contundiren, und in alcool vini einmal oder achte, und præparier ihn per alembicum, und redigier ihn in einen liquidum humorem, in dem liquore ist kein alcali, und dann sol er ad essentiam suam gebracht vverden, dann nimes pulmo an, und vviird dadurch curiret. Dosis à gran. xv. ad gran. vij. vel x. Vnd also sind Pulmonis ulcera zu curiren.*

Aliud præscribit Paracellus *loc. citi* remedium & ab extra & intra utendum,

- ℞. Liqueoris de floribus hypericonis, aristolochiæ rotundæ; ana unc. ij. Liqueoris de mumiâ unc. iij. Præcipitati ex Saturno drachm. x.

Et, inquit, hoc ad vulnera & ulcera exteriora & interiora, valde expertum est, ut in ulceribus renum, vesicæ, pulmonis & in asthmate.

Aliud de vino Effato.

Q 3

℞.

246 Prax. Chym. Sect. II.

℞. Vini de melissâ drachm. j. de pulmonariâ drachm. iv. Fiac mixtura. Dosis à drachm. ℞. ad drachm. j℞.

Vinum essatum v̄vird allhier genennet vinum sublimatum, in v̄velchen Kräuter gelegt v̄werden, das ihre essentia extrahirt v̄verde, von v̄welchen es Essatum genennet v̄vird, daber kom̄t vinum melissæ, valerianæ, pulmonariæ und dergleichen. Dabey ist auch zu mercken, das vinum melissæ in asthmae secretum seye: Desgleichen das nicht das Kraut, sondern der liquor, das ist vinum pulmonariæ, in dieser Cur platz habe.

Quibus nos adjungimus: Spiritum Neotiana à gur. X. ad XVI. Antimonium diaphoreticum, sal succini volatile, saccharum saturni, flores & lac Sulphuris, Sulphur vitrioli, Flores & tincturam Benzoe, Oleum Salvia, roris marini, anisi, Item spiritum vini Tartarisatum, Tincturam Antimonij,
Aq.

Cap. III. de Asthmate. 247

Aq. Asthmat. xvvelff. oxymel squil-
liticum & sapius probatum extra-
ctum Helenij, quod ita præparabis.

Extractum Helenij.

Rec. Rad. Helenii grossè pulverisa-
tas, affunde in circulatorio, vini albi
optimi ad eminentiam quatuor digito-
rum, digere calore lento, donec vitum
flavo colore, sapore & odore satis im-
butum sit, quod effunde & recens vi-
num affunde, usque dum vires omnes
extractæ sint. Quod residuum exprime
& expressum cum extracto misce & in
cucurbitâ per B. M. spiritum separa, re-
manentiam albumine ovi l. a. clarifica
& in scutellâ terræ ad formam extracti
evaporare facito. Cujus Dosis à drachm.
j. ad unc. ß.

Extract.
Heleniæ.

Magnum quoque levamen in asthma-
te ferunt pilulæ sequentes.

Rec. Mass. pilul. de Cynoglossâ ʒß.
Laudan. opiatî ʒß.

Q 4

M.

Pilula

M. F. *Pilule* No. XXI. De quibus ager pro dosi septemcapiat.

Chybur
Balsamus
pulmonum

Chybur sive sulphur præ cæteris excellenti medicamen, verusque balsamus pulmonum audit Paracelsolib. 2. de viribus membrorum cap. XIV.

CAP. IV.

De

Tussi.

Tussis
quid?

Quotus
plea? Hu-
mid
&
sicca.

TUSSIS est aëris contentorumque in arteriâ asperâ, in ac per os, cum corporis concussione explosio, à fibrillarum vellicatione procedens. Est autem humida vel sicca: *Humida* est, quando humor pituitosus, sanguineus aut purulentus foras expellitur. *Sicca*, quando magno licet labore, irritis tamen conatu, nihil excernitur. Si sanguis ejicitur, *Hæmoptisis* nuncupatur.

Cau-

Causæ tussis humidæ aut externæ aut internæ sunt. Externæ; Forinsecus assumpta, si in asperam arteriam fortè prolabantur, tussim excitant. Internæ sunt humores pituitosi, nunc pro sapore suo acres, modo salsi vel acidi, nunc blandi vel inspidi; Ratione consistentiæ tenues vel fluidi, modò crassi & viscidi. Est autem pituita illa acrior à bile & succo pancreatico acrioribus; salsa, si admixta bilis multo sale lixioso redundans; acida, ex succo pancreatico acidiore; vel si mavis, ex ore chymicorum, bilem alcali & succum pancreaticum sulphur sanguinis vocare poteris, nihil enim reipsâ aliud sunt; phlegma verò est Mercurius. Cave autem putes, me hęc tria prima per se & pura intelligere; Excrementa eorum indigito, quæ nihilominus sunt sal, sulphur & Mercurius, licet perfectionis gradu à prioribus differant, & benè facies, si vel in statu fixo, fuso aut volatili consideraveris. Blanda vel insipida est pituita, si nulum eorum admiscetur vitiosum, tumque mole magis peccat; Tenuis verò vel crassa aut viscida est, quantum magis vel minus coagulata est: Coagulatur autem à spiritu acido, qualem Pa-

Causa
Externa
&
Internæ

racellus vocat spiritum salis. *Libr. von Tartarischen Kranckheiten cap. 9.* Sanguinea, demum, si quis eicit, vasa pulmonis aperta dicit, aut vi aliquâ aut sanguine acriore: Ulcera verò pulmonis purulentas ejectiones faciunt.

*Causa tus-
sis sicca
Externa
& Interna*

Causa tussis siccae externa est aër vel potus nimium frigidi, aut alio modo vitiosi, acres vel acidi, assumti. Interna est pituita valde exsiccata & coagulata vel in halitus vaporesve soluta, asperam arteriam vellicans.

Item dicit Paracelsus, cum *libr. paracelsi. 3. de origine morborum ex tartaro tract. 4.* & alibi, tussim ex Tartaro oriri scribit. Sive nunc ille coagulatus in pulmonibus decumbat, sive resolutus sub formâ liquidâ vel vaporosâ molitus sit.

Curatio.

Curam pro diversitate causarum breviter trado. Si Tussis à rebus forinsecus arteriæ fortè illapsis; Pauco potu delinitur. Si humores pituitosi acidi in causâ sunt: *Oculi, cancri ppt. corallia ppt. Margarita ppt. Terra sigillas.*

gillat. ppt. Corn. Cerv. ppt. foecula
aronis &c. Si salis: Gummata, Ma-
stich. Tragacanth. Flores & tinctura
Benzoës, succus liquiritia. pilula de Cy-
noglossa &c. Juvant. Insuper, sed te-
nues, incrassantibus corriguntur:
valent eadem pilula de Cynogloss. Hy-
rax calamita, olibanum, myrrha.
Laudanum opiatum. Crassi & vi-
scidi attenuantia, incidentia & ab-
stergentia postulant; Oxymel squil-
liticum, Syrus. de prassio, Helenij,
extractum helenij, sperma Cete &
spiritum salis Armoniaci. Item com-
positum hâc formulâ.

℞. Syr. helenij ℥iij.

Sal succin. volat.

Antimon. diaphores. ana ℥ss

Flor. sal. Armon. gr. xv.

Linctus.

M. F. Linctus ad doses. 4.

Et si materia præparata, per phleg-
magoga evacuanda, ubi cæteris præstat
Agaricus & Mercurius præcipitatus al-
bus, sed hic in formâ pilularum. E. gr.
R. c.

Rec. Mercur. præcipit. alb.
Extract. agarici. ana ℥ss.

c. q. s. Elix. propr. Parac.
F. Pilula pro una Dose.

Si sanguis acrior, acidis compeſcitur; valet oxymel squillit. *Lapis prunell. spiritus sulphuris &c.* Si ulcera aut vasorum ruptio; præ cæteris *Balsamus sulphuris anisatus* & *iberebinthinatus* laudantur. Sicca tussis ab aëre aut potu frigidis, compressâ sæpius aliquandiu expiratione: à pituitâ coagulâtâ sive Tartaro, Tartarum resolventibus, ubi salia volatilia primum locû tenent, curabitur.

Helmontius curam tussis ex vulnerariis præscribit in tract. *Custos errans. No. 41. & tract. jus durumviratus No. 62.* Laudanum Paracelsi commendat his verbis: Quod autem tussis spectat, patet sanè, licenter opiata quædam operari, atque mandare non solum, ut melius longiusq; aut quietius dormiant; Sed memini, quod assumptum Paracelsi Laudanum, etsi insomnes propemodum tussienti noctes præberet; ita tamen tussim pacasse, & copiosa fla-

va,

va, compactaque sputa compefcuisse;
quod mox nedum in quanto, sint im-
minuta: verum etiam in sputa mucosa
subpallida, ac dein in alba sint mutata.
Potissimum etiam quod manè, per vo-
mitum rediens opiatum serò assumtum,
cessaretur suspensam tussim, simulque
generationem sereatum, copiâ & co-
lore horridorum stetit.

CAP. V.

De

PHTISI.

PHYSIS est vel universalis vel
particularis: universalis, quæ
totius corporis consumptione fit;
Particularis, quæ membri unius. Para-
cell. tract. vom schvviennen oderschwind.
suchts. pag. m. 553. libr. v. paragraph.
pag. m. 460. & 461. Phtisin non so-
lum pulmonis, sed & aliarum partium
morbum dicit; licet frequentius in pul-
monibus oriatur, indeq; totius corporis

*Phtisis u-
niversalis
& parti-
cularis.*

... it. loc. cit. in expos.
text.

text. und hanget dieses vitium nicht allein in pulmone, sondern auch in cerebro, corde, hepate, renibus, liene, und andern partibus, als in carne, ossibus, venis, nervis articularum, synoviâ, medullis &c. Es werden aber unter einern nahmen comprehendiret alle species, welche man ex signis, so mancherlei sind, percipirt. Tremor zeigt an das cor consummirt werde: Tussis und puris creatio, ist pulmonis læsi gewisse post. Viele der urin entdecket hepatis und renum vitia: Tussis findet sich auch in hepate affecto: Desgleichen in renibus: Inflammatio, punctiones und seiten schmerzen, zeigen hepatis und lienis consumption an: ardor fellis est ventriculi gravitas & compressio: Caro leidet cavitates & scissuras, so in genubus sehr gefährlich sind: nervi werden contrahirt und sanguis exsiccirt: Synovia leidet schmerzen. Und das ist partium consumptio, welche ohne ihre gewisse schmerzen nicht abgehet. Die Universal tabes des gantzen leibes ist langsamer und leidentlicher, und extenuirt corpus ohne grosse wehtragen, vvo sich die hant spaltet, sonderlich um die knie, so ist kein rabr und cur mehr vorhanden.

Ca-

Galenici Phtisin esse exulcerationem
pulmonis dicunt; Sed malè, phtisis e-
nim & absque exulceratione esse potest.
cum interdum tubercula in substantiâ
pulmonum nullam speciem exulceratio-
nis, sed potius Tartari, præ se ferentia ge-
nerentur, quæ tabem inducunt, quæ ip-
se, non solum in pulmonibus, sed & in
mesenterio, vasorum lacteorum ruderi-
bus, duorum aridurâ defunctorum pue-
rulorum sectione observavi: Exulceratio-
nem interim non nego, hoc tantum di-
co, in phtisi eam non semper adesse.

Paracellus lib. v. Paragaphorum de
morbis siccis seu phtisi, causam phtiseos
quam etiam ariduram vocat, ex ele-
menti ignei siccitate oriri asserit, quâ
omnem humiditatem, partiumque nu-
trimentum consumat, non aliter, ut
in tract: von der Schwindsucht, proli-
xè explicat, ac in macrocosmo sol hu-
miditatem corporum consumat, reman-
ente corpore quasi emortuo, sic & so-
lem microcosmi impressione suâ in par-
tes humani corporis agere, nullâque
subsequente aliâ humiditate in locum

con-

*Sibi con-
siliatur.*

consumta, siccitatem & phthisin inducere. *Lib. 3. Paramir. de morbis ex Tartaro tract. 4. pag. m. 60.* Phthisia generari ex tartaro pulmonum dicit. & in *schoi. in libr. de Tartaro ad cap. 1. pag. m 173.* Phthisia esse oppilationem de tartaro factam & curam ejus per tartarum. Quæ sic. Tartarum antecedentem, impressionem verò solis microcosmici in corpus, proximam vocando causam, facile conciliabis: Tartarus meatus, quibus aliud nutrimentum in locum consumi deferendum erat, obsidet, aliud humidum non admittendo. Interea humidum illud, quod in parte præexistebat, à sole microcosmi i. e. calido innato consumitur, cumque aliud humidum ob vias obstructas in locum consumi non succedit, pars in siccitatem abit. Quod autem in tract. cit *von der schvindsucht* pag. m. 554. & 555. Obstructionem meatum causam esse veræ consumptionis neget. Notabis: neque hic sibi contradicere Paracellsum, ut pote qui distinctionem ibi locorum addit, inter consumptionem & ariduram, quas diversas species phthiseos constituit; obstructiones meatum consumptionis, non verò ariduræ cau-

cauſam negat: Conſumtio fit in parte ob element ignei ſiccitatem, ubi obſtractio ut cauſa proxima locum non habet, ſed ariditate ratione cauſæ extra partem meatuum obſtructione nutrimento tranſitum prohibente contingit.

Curatio

Curatio phthiſeos præſertim in veteratæ non aded facilis, ob motum perpetuum pulmonis, inſtituitur emendando humores ſalſos & acidos, qui pituitam coagulant, poſt Tartarum reſolvendo & ulcus conſolidando. Laudantur *pilula de Cynogloſſa, Gummi Tragacanth. olibanum, ſtyrax, Galbanum, Bdellium, Radices Symplicis, Succus glycyrrhizæ, Balus Armenus, Terra ſigillata, Coral. rub. ppt. oculi cancri ppt. coræ aceto ſolutæ, &c.* ſi ſimul humor pituitoſus expurgandus, *pilula de ammoniaco, de Mercurio ſive ſublimato dulci ſive præcipitato albo præparatæ.* Quod ſi decocta placeant aut extracta, præparari poterunt ex plantis aromaticis iis.

R que

que ut vocant cephalicis & pectoralibus, quales sunt *Hysopus*, *capill. Veneris*, *scabiosa*, *Enula campana*, *betonica*, *salvia*, *rosmarinus*, *majorana*: simulque ulceri consolidando *Tussilago*, *marrubium*, *veronica*, *hedera terrestris*, *pulmonaria* & *verbena* conducunt; item Rad. *Symphisi* & *Therebinthina veneta* à drachm. iij. ad unc. ß. His autem Præfertur *Mercurius diaphoreticus*, qui omnes pulmonis morbos exactè curat. vide *Paracels. de rebus natural. cui subscribit Helmontius tract. de Humido radicali pag. no. 55.*

Sed pauca in aurem, quibus nullum hactenus in curandâ phitisi præstantius expertus sum medicamentum *Mercurio nempè microcosmi* quem vid: cap. de Caduco.

Nota bene. Et si sulphur Antimon. inflammabiliteritè conficere inque Balsamum reducere potueris. Ita enim *Paracels. in phitisi ager est sub imperio*

rio

Cap. VI. De Animi &c. 259

rio saturni, qua propter, si tunc mor-
bum perfectè curare velis, èd labo-
rabis, quo saturnus in benignius a-
strum venerem nempe transplante-
tur. Ideoque cura perfecta hectica
& phlyseos Antimonium, quia saturn-
num in Venerem transplantat.

CAP. VI.

De

ANIMI DE-
LIQUIO.

ANIMIDELIQUIUM, *Animi*
quod secundum gradus *deliqui-*
majus vel minus est, ab im- *um.*
pedita sanguinis spirituaſcentiã
debita cauſatur, quando vel spi-
ritus generati diſſipantur aut san-
guis nimium coagulatur, ut præ-
peditã volatilisatione ſpiritus in-

R 2

de

260 Cap. VI. De Animi & c.

de generari nequeant. Paracels.
lib. paragraph. 7. c. 9, vocat Gut-
tam cordis. Gutta verò est ab-
latio synovix à sua parte vid. su-
pra caput de Gutta. In synoviâ
est retentiva & motiva virtus,
quæ itidem sanguinis spiritibus
adscribitur, ideoque, si pro uno su-
mamus, non faciliè contradices.

Curatio In Curatione eò laborabis, ut
sanguinem coagulatum resollen-
do illum liberiori motui restitu-
as, quod peragiturus, quæ alias
confortantia dicuntur, sed ideo
sunt confortantia, quia sangui-
nem ad pristinum motum in-
tentiorem reducunt. Sunt au-
tem ex simplicibus aromaticis &
quæ sale volatili abundant; Rad:
*Enula campana, angelica, galang. ca-
lam. aromat. Herbariorum marini, be-
zonica, majorana, ruta, serpilli, sal-
via, hysopi. Semine anisi, corian-
dri, feniculi, carvi & cardamomi.*
Ex

Ex quibus vina vel cerevisia medicata, infusa aut decocta pro lubitu fieri poterunt. Ex compositis & præparatis laudantur species diagalange, dianthos, diambre Oleum succini, cinnamomi, ruta; caryophyllorum; Essentia ambra, castorei, melisse; Aqua vita Matthioli Anhalatina, Carbuncali, cinnamomi simplex & buglossata, cordialis Saxon. & apoplectica; spiritus liliior. convall. cerasor. nigrorum; sal. corn. cerv. volat. succin. volatilis, sal colcocharis; spiritus salis armoniaci, qui externo odore sæpè profuit; & alia. Quod si autem à causis externis animi deliquium, eas removebis.

PALPITATIO COR- ^{palpita-}
DIS est animi deliquium ^{zio cor-} ^{dis.} ^{dis.}
partiale & iisdem curabitur remediis.
Mea verò pennajam quoque delinquit inter tot alios mihi incumbentes labores, quod si autem

Lector Benevole, favore tuo hæc

R 3 scrip.

262 Cap. VI. De Animi &c.

scripta benè susceperis, animabis
eam ad ulterius progrediendum,
& me ad officia quæque paratissi-
ma obstringes. Vale & fave.

F I N I S.

Deo sit Laus, Honor &
Gloria in sempiter-
num.

127

INDEX

Rerum.

A.

- Æ** Gilops quid? pag. 111. **Causa**
ibid. **Curatio** p. 113.
- Albugo** quid & quotuplex, p. 126.
Nebula & Leucoma, ibid. **causa**
ibid. **Curatio** p. 127.
- Alcola** quid? 172. & 194.
- Analepsia** vid. **Caducum**.
- Angina**, p. 207. **notha & exquisita**.
p. 208. **causa** p. 209. **Curatio** i-
bid. & seq.
- Animi deliquium** p. 259. **Causa** ibid.
Curatio 260.
- Anodynum minerale** p. 213.
- Aphthæ** p. 194. **Causa** ibid. **Curatio**
p. 195.
- Apoplexia** vid. **Guttam**. **Curatio** p. 71.
- Aqua cancerorum fluyatilium ad ocu-**
los p. 132. **ex albumine ovorum**
Hartmanni p. 119.

Hor.

INDEX.

- flor. cyani & cichorei ad oculos
 ibid. ophthalmica caerulea
 p. 102. Emendatior p. 121. viridis
 Hartmanni p. 162.
Arcanum sanguinis humani p. 225. &
 seq.
Argentum potabile p. 43.
Arladar quid? p. 179.
Asthma quid? p. 235. **Causa Galenic.**
 ibid. **Paracels.** p. 236. **Asthma fla-**
tulentum, ibid. **Ejus causa** p. 242.
Curatio ibid. quz secundum **Pa-**
racellum vel sicca p. 243. **vel re-**
soluta p. 244.
Auditus depravatus pag. 150. **Causa**
 p. 151.
Auris anatome p. 151.
Aurium morbi p. 138. **Parotis ibid.**
Ulcus & vermes p. 147. **Dolor.**
 p. 149. **Surditas** p. 152. **Gravis**
auditus 153. **Tinnitus,** 156.
Aurum fulminans, p. 18. **diaphore-**
ticum ibid.
Aurum potabile p. 43.

B.

- Balsamus mumie** p. 231. **Sulphuris**
compositus, p. 88. **Alius,** p. 234.
Batra-

INDEX

Betrachus sive **Ranula** p. 196. **Causa**
ibid. **Curatio** ibid.
Buccella quid? p. 172.

C.

Caducus p. 34. **Ejus species** ibid. **Causa**
p. 35. & seq. **Differentia**. quo-
modo fiat p. 38. **Curatio** p. 39. **In**
caduco secretum p. 45. **aliud** p. 46.
aliud p. 47. **amuleta** p. 49. **dieta**
p. 52. **Caducus pulmonis** p. 242e

Capitis dolor p. 1.

Quotuplex. p. 2.

Causa ibid.

Ex sanguine ibid.

Remedia p. 4.

Ex resolutione p. 7.

Curatio ibid.

Signa, p. 8.

Ex oppilatione ibid.

Curatio p. 11.

à vermibus ibid.

Curatio p. 12.

à Tartaro ibid.

Curatio ibid.

Carnis angularis vitia p. 107. **Encar-**
rhis ibid. **Rhyas** p. 108. **Epiphora**
p. 109. **Agilops**. p. 111.

Cata.

INDEX.

- Catharacta vid. suffusio.
 Catharri quid sint, unde & quomodo
 fiant? p. 90. & seq. rejiciuntur
 p. 93. & seq.
 Cerunocryson vid. Aurum fulminans.
 Chimolæa quid p. 192.
 Chybur balsamus pulmonum p. 148.
 Ciliorum vitia p. 105. Hordeolum,
 Grando, Lithiasis p. 105. cau-
 sa & cura ibid. Μαλακωσις,
 ριχιασις, Φτεριασις, ibid. cau-
 sa & cura ibid.
 Collyrium antimoniale p. 110.
 Coryza seu Gravedo p. 189.
 Cornex crassities p. 125. Causa ibid.
 Curatio ibid.
 Cosmetica ex Mercurio vel Bismu-
 tho p. 192.
 Cruor hirci p. 223.

D.

- Dentium vitia p. 198. excrefcentia i-
 bid. attritio ibid. nigredo ibid.
 mobilitas ibid. Odontalgia ibid.
 causa ibid. & seq. vel sanguis i-
 bid. vel salis acuitas p. 200. vel
 vermi. & caries ibid. videtur Para-
 eclf. sibi contradicere p. 201. Re-
 spon-

INDEX.

- Spondetur & conciliatur ibid.
Dens non dolet ex catharro, ibid.
Curatio p. 202. & seq.
Desipientia unde p. 13. quid sit? i-
bid. & quotuplex? ibid.
Digestio dentis & unguis eadem p.
202.
Dolor aurium p. 149. Causa ibid.
Curatio p. 150.

E.

- Empyema quid? p. 232. causa ibid.
Curatio ibid.
Encanthis quid? p. 107. causæ ibid.
Curatio p. 108.
Epilepsia vid. Caducum.
Epiphora quid? p. 109. Causæ ibid.
Curatio p. 110.
Essentia antimonii, p. 78. & 80. Ca-
storei p. 84. Corallorum p. 77.
croci p. 25.
Extractum croci martis Hartmanni
p. 187.
Extractum Helenii p. 247.

F.

- Fabiola quid? p. 192.

Faci-

INDEX.

Fistici vitia p. 191. Gutta rosacea ibid,
Morphea ibid.

G.

Gilla vel Grylla quid? p. 8.
Glaucoma quid? pag. 135. & 136. cau-
sa ibid. curatio ibid.
Grando, vid. Ciliorum vitia.
Gravedo vid. Coryza.
Gravis auditus p. 133. causa p. 154.
Curatio ibid.
Gutta quid? p. 56. divisio p. 69. Gutta
rosacea p. 191. Curatio, p. 192. se-
rena p. 138. Causa ibid. Cura-
tio ibid.

H:

Hæmorrhagia p. 182. causa p. 183.
Curatio ibid.
Hordeoluro vid. ciliorum vitia.
Humorum vitia in oculis, p. 135.
Glaucoma ibid. myopia p. 136.
Hyposphagma seu fugillatio p. 124.
Causa ibid. curatio ibid.

L.

Lac virginis p. 192.

Lau.

INDEX:

- Laudanum Epilepticum & Hysteri-
cum, pag. 42.
Lethargus p. 70.
Leucoma vid. Sphago.
Lithiasis vid. Ciliorum vitia.
Luna potabilis vid. Argentum potas-
bile
Lythargyrium acetosam quid? p. 167.

M.

- Maddowis vid. Ciliorum vitia
Mania quid? p. 26. Causa Galen. &
Paracelsi. p. 27. Curatio p. 29.
& seq.
Melancholia quid? p. 26. ejus ordi-
nes tres ibid. causa Galen. p. 21.
Paracelsi. ibid. q. duplex ibid.
Curatio p. 24. Specimen in me-
lancholia p. 28.
Mixture de tribus p. 83.
Morphæa p. 191. Curatio p. 192.
& seq.
Myopia quid? p. 136. Cause ibid.

N.

- Narium vitia p. 158. Ozaena ibid. Po-
lypus p. 171. Sarcoma ibid.
No

I N D E X.

- Noli me tangere p. 180. Hamor-
rhagia p. 182. Coryza 189.
Nebula vig. albugo.
Nervi optici morbus, Gutta serena p.
138.
Noli me tangere p. 180. differt a can-
cro secundum Paracelsum ibid.
Curatio ibid.

O.

- Oculorum morbi p. 99. & seq.
Odontalgia vid. dentium vitia.
Oleum comphoræ p. 4. & 5. ad He-
micrao. Beguini p. ii. sanguinis
humani p. 44. Antimonij p.
79. Sulphuris p. 81. saturni ru-
beum p. 130. de realgar s. arse-
nici p. 165. de aquila fixâ s. Mer-
curij dulce p. 166. martis rubrom
p. 185. martiale aureum p. 186.
busonis p. 193.
Ophthalmia quid? p. 117. ejus species
ibid. causa ibid. Curatio p. 118.
Ozæna quid? 158. Causa p. 159. Cu-
ratio p. 161.

P.

P. 161.

I N D E X.

- Palpebrarum vitia p. 99. intumescen-
centia p. 99. ejus causa ibid. cu-
ratio p. 100. *νεύρωμα* ejusque
causa & curatio p. 101. inverſio
p. 104. ejus causa & curatio i-
bid. Paraliſis oculi ibid.
- Palpitatio cordis.
- Pannus quid? p. 123. causa ibid cura-
tio p. 124.
- Paracelli linimentum ad ozznam.
- Paralyſis p. 70.
- Parotis quid? p. 138. Cauſæ p. 139.
curatio p. 142. œdematoſa p. 146.
causa ibid. curatio ibid.
- Peripneumonia quid? p. 234.
- Phlyctenæ ſeu puſtulæ cornæ p. 128.
causa ibid. curatio ibid.
- Phrenitis p. 13. exquisita vel non ex-
quisita p. 14. causa Galen. Pa-
racell. ibid. Prognofis, criſis,
ibid. curatio p. 16.
- Φθεριαις* vid. Cilliorum vitia.
- Phthiſis p. 253. univerſalis & particu-
laris ibid. Galenicor. ſententia
reſicitur p. 255. Paracelli, ibid.
ſibi conciliatur p. 256. curatio
ibid.
- Pilulæ aſthmaticæ p. 247.
- Pilulæ dentales p. 204.
- Pleu.

INDEX.

Pleuresis p. 215. Causa Galenic. ibid;
Paracels. p. 216. Helmont. 218.
quæ Paracelso in renon contra-
dicit, ibid. signa p. 219. curatio
220.

Polypus quid? p. 171. Causa ibid.
curatio p. 174. Linimenta & pul-
veres Joëlis ad polypum p. 175.
& 176.

Prunella vid. Angina.

Pterygium vid. unguis oculi.

R.

Ranula vid. Batrachus.

Rebisola quid? p. 192.

Rhyas quid? p. 108. Causa & cura-
tio, ibid.

S.

Sarcoma p. 171

Sebel vid. Pannus.

Spasmus vid. Caducum?

Specificum lucij piscis ad oculos p.
123.

Sperniola Crollij p. 184.

Spiritus aluminis dulcis p. 195.

Spi-

INDEX.

- Spiritus Mercurii siue diaphoreticus
ruber, pag. 167.
Succini oleum, tinctura, magisterium
p. 81.
Suffragium ad ozanam p. 164.
Suffusio siue Cataracta p. 133. causa
ibid. curatio p. 134.
Sugillatio vid. hyposphagma.
Sulphur vitrioli narcoticum p. 7. au-
ratum ex minerâ vitrioli p. 16.
antimonii p. 79.
Surditas p. 152. causa ejus immediata,
ibid.
Synovia quid? p. 56.

T.

- Tinctura martis adstringens cum spi-
ritu veneris p. 187.
Tinnitus aurium p. 156. causa pag.
157. curatio ibid.
Tortura oris p. 70.
Τετραχμα vid. palpebrarum vitia.
Τετραχμα vid. Ciliorum vitia.
Tunicarum oculorum morbi p. 117.
Ophthalmia p. 117. Unguis oculi
seu pterygium p. 122. pannus p.
123. Hyposphagma seu sugillatio
p. 124. Crassities cornæ p. 125.
S Al-

INDEX.

Albugo p. 126. Phlyctenæ p.
128. Ulcera oculi p. 130. Uvæ
procidentia p. 133. suffusio ibid.
Tussis quid & quotuplex p. 248. cau-
sæ p. 249. & 250. curatio ibid.
Linctus in tussi p. 251.

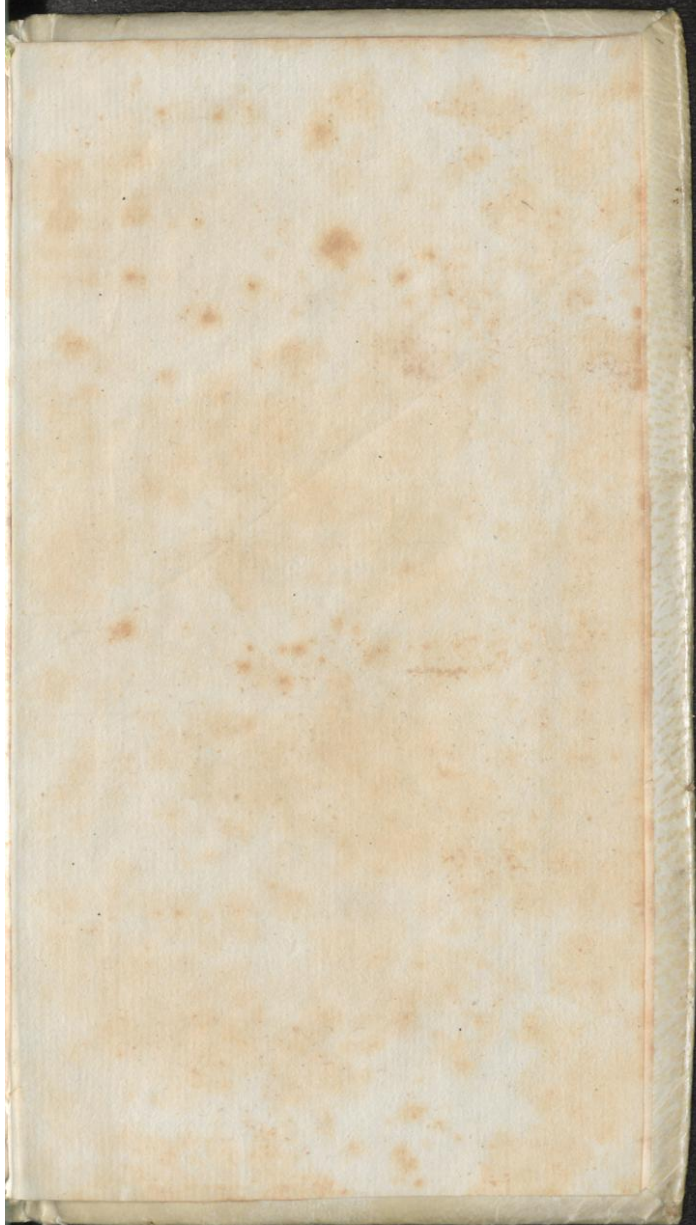
U. V.

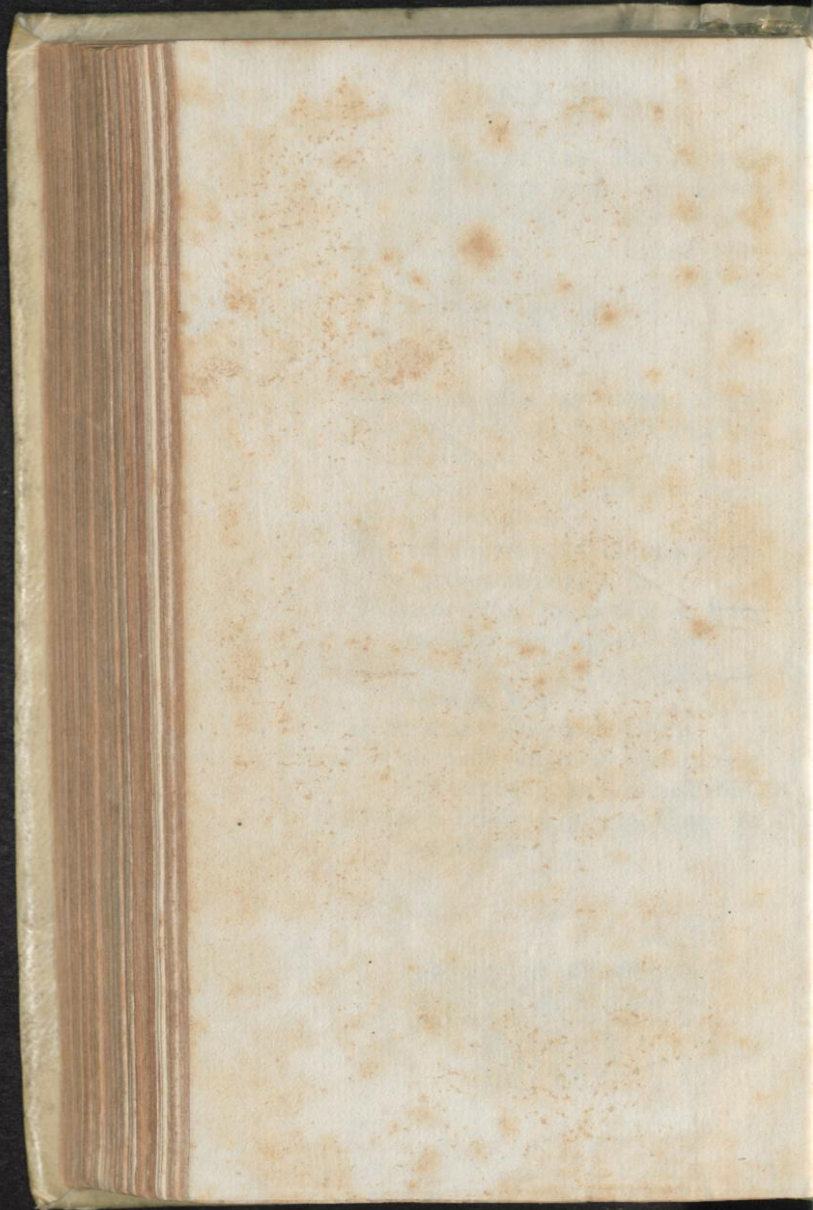
Vermes aurium p. 147. curatio p. 149.
Vertigo p. 53. ejus subjectum ibid. Ra-
tio formalis ibid. causæ p. 55.
Curatio ibid. specificum ad ver-
tiginem p. 56.
Vitrioli minera p. 16. essentia p. 17.
Spiritus volatilis p. 82.
Ulcera oculi p. 130. causa ibid. diffe-
rentiæ p. 131. Curatio ibid.
Ulcus aurium p. 147. causa ibid. cu-
ratio p. 148.
Unguentum ad ozænam p. 163.
Unguis oculi seu pterygium p. 122.
differentiæ p. 131. curatio ibid.
Uvæ procidentia p. 133. Causa &
curatio ibid.

X.

Xenia quid? p. 189.

A 1189

11.

